

11840.

1656, 10

982
M

Q. D. B. V.
Disertatio Politica
De

POTESTATE PATRIA,

Quam
Permisu Superiorum
Præsides

M. GOTTFRIDO ZAPFIO

Thuringo
publicæ ventilationi
exponit

MARTINUS Siebenhaar

Vratisl. Silesius
ad diem 21. Maji

Anno 1656,
H. L. Q. C.

LIPSIAE
Typis RITZSCHIANIS,
10.

H. M. Luffmann

P

O. B. V.
D. B. V. P. B. V.

POTESTATE
PATRIA

MARTINUS CROZANDER

MARTINUS CROZANDER

H. L. O. C.

LIPSIÆ

Typis RITZSCHIANIS

Cum Deo!

§. I.

Disturi de patria potestate, ne caligare videamur, sub initium monemus 1. Per patriam potestatem non idem ab omnibus intelligi: quando enim JCTi de ea loqvuntur, intelligunt talem, quæ parenti masculini solùm sexus competit in liberos, matres verò ab ea penitus excludunt: vi tit. II. l. 1. Instit. de adopt. §. 10. ubi dicitur: *mater non potest adoptare, propterea, quod nec naturales liberos in sua habet potestate* & l. 2. tit. 19. de hæred. qual. & differ. §. 3. *Qua de causa, & qui hæredes à matre constituuntur, eodem numero sunt, quia fœminæ in potestate liberos non habent*: Sed hic sensus impræsentiarum noster non est, eam enim intelligimus potestatem, quæ utriq; utriusq; sexus parenti communis est: Quod verò eam nuncupemus patriam, facimus à patre tanquam parentum, potiore, modo satis frequente. 2. Parentum & liberorum nomen variè dici: Parentes enim quandoq; vocantur illi, qui eos quorum respectu dicuntur parentes per naturalem generationem produxerunt; liberi, qui eo modo ab his sunt producti. Parentes etiam dicuntur, qui personas extraneas in liberos adoptaverunt; liberi, qui adoptati sunt: Parentes insuper nominantur, qui eos quorum respectu dicuntur parentes cum altera conjuge

A 2

ex

ex ea in alio matrimonio procreatos acceperunt; liberi, qui eo modo ab his suscepti sunt, & quæ sunt acceptiones aliæ, ex quibus omnibus ea solum est hujus loci, quam recensuimus in ordine primam. 3. Sub parentibus quandoque includuntur avi, proavi, & sub liberis nepotes, pronepotes & in universum omnes personæ, quæ in linea recta se invicem respiciunt, quod significat Aristoteles 8. Eth. c. 13. *Natura, inquit, pater in liberos & majores (h. e. avus, proavus) in nepotes habent imperium: & Justinianus eodem ferme modo: l. 1. Instit. tit. 9. §. 3. Qui igitur ex te & ex uxore tua nascitur, item, qui ex filio tuo & uxore ejus nascitur, id est nepos tuus & neptis æquè in tua sunt potestate, & pronepos & proneptis & deinceps cæteri.* Sed quæquam h. l. majores & posteriores non inconvenienter cum nostra tractatione possent conjungi, de iis tamen solum tractationem susceperimus, qui se invicem immediatè respiciunt, ut genitores & geniti.

2. Intercedere autem inter eas, quæ hæcenus selegimus personas respectum imperantis & parentis, patet si omnium gentium historias perlustremus: de Romanis ut initium faciamus satis expresse ipsorum in liberos potestatem recenset Dionysius Halicarnasæus l. 2. antiquitat. Roman. p. 147. *Romanorum inquit legislator omnem (ut ita dicam) potestatem in filium patri concessit, idque toto vitæ tempore, sive eum in carcerem conjicere sive flagris cadere, sive vinctum ad rusticum opus decinere sive occidere vellet.* Neque hoc, pergit paulo post, Romano legislatori satis fuit quod hanc potestatem patri dedisset, sed etiam ei filium vendere permisit vel tertio vice: De Turcis & plerisque Mahometæorum referunt Menavin. in relat. histor. Turcicæ & Republ. Arab. c. 3. p. 127. unam ex primariis Mahometæorum legibus esse, filios

filios subiectos esse debere parentibus. De Ægyptiis testatur Diodorus Siculus l. 2. De Persis Arist 8. Eth c. 12. refert, quod Tyrannicam in liberos habeant potestatem, & ita alii de aliis: adeò ut maximè infelicem videantur inire pugnam, qui solùm Romanorum esse volunt, in liberos habere potestatem: Etsi enim Justinianus dicat l. 1. Inst. tit. 10. §. 2. *Jus autem potestatis, quod in liberos habemus proprium est civium Romanorum, nulli enim alii sunt homines, qui talem in liberos habeant potestatem, qualem nos habemus:* videtur tamen quod laudatissimus Imperator aliis hominibus non neget potestatem, sed talem potestatem, qualis concessa erat parentibus apud Romanos, quare & non est cur Bodinus ipsum Imperatorem fallere dicat l. de Republ. c. 4. n. 22.

3. Accedunt ad probationem hujus potestatis testimonia sacra quàm plurima, ex quibus communiter in fronte agminis stare solet lex 1. tab. 2. ubi summus legislator præcipiens: *filios honorare debere parentes* tali utitur voce, quæ alibi honorem cum subiectione & obsequio notat, ut observat Pagninus in thesauro Hebraico de illa voce: Nos ex omnibus, quæ adduci possunt sufficere, putamus illud Deut. c. 21. v. 18. *Si genuerit homo filium contumacem, non audientem patris & matris imperium, & qui coërcitus obedire contemserit, apprehendent eum & ducent ad seniores civitatis illius, & ad portam judicii, dicentq; adeos: Filius noster protervus est & contumax & monita nostra audire contemnit &c.* ubi expresse fit mentio imperii, quod sanè nunquam est sine potestate.

4. De fundamentis autem & rationibus si circumspiciamus, quibus innitatur & per quas probari possit hæc potestas, offendimus nonnullos qui pro fun-

damento posuerunt beneficia, quæ parentes in liberos conferunt, summa, protegentes se communi regula: *Qui beneficium accipit libertatem suam vendit & redit in ejus dominium à quo afficitur beneficio* qui mos & hodie ferme videtur obtinuisse ut pro accepto beneficio offeramus nos servos: Nonnulli colligunt id ex Aristotele 8. Eth. c. 13. ubi, in unaquaq; ait, reipublicæ administrandæ forma eatenus suos fines proferre videtur amicitia, quatenus & jus, ac quæ Regi sanè amicitia cum iis, qui in regno vivunt, intercedit, in quadam beneficii excellentia posita est, benè enim meretur de iis quibus imperat, si cum sit bonus curam eorum habeat tanquam ovium pastor ut sine fortunati ac beati. Talis autem est & paterna amicitia, nisi quod magnitudine beneficiorum præstat. Est enim pater filio causa, cur sit, quæ videtur esse res omnium maxima, idemq; alendum & erudiendum curavit: Itaq; etiam parentibus tribuitur honos. Jus autem in his non idem versatur, sed id quod pro dignitate est: Nec longè videtur abluere Plato, ille cum leges quæ ad Dei cultum pertinent, quibusdam capitibus complecteretur, deq; cultu parentum diceret, subjungit: *His enim liberi debent hoc spirabile cælum & vitam acceptam ferre:*

Verùm si sentire nobis licet, hæc assertio neq; vero videtur consentanea, neq; menti Philosophi: Ad hanc enim quod attinet, quantum nos colligimus Aristoteles loquitur de amicitia per totum caput & primo dicit, ubi est jus ibi quoq; esse amicitiam, amicitiam vero postea infert ex beneficiis, beneficia ex imperio: non vero jus sive imperium concludit ex beneficiis. Sed quicquid de hoc sit, rem ipsam quod spectat, dicimus, nequaquam ex beneficiis inferri posse potestatem parentum in liberos licet sint maxima: & quod dicitur beneficia accipientem libertatem suam vendere & in do-
mi-

minium benefactoris venire, si proprie capiatur, falsum est, quia sic non essent beneficia. Longe autem aliud est, eum qui beneficia contulit, mereri retributionem, aliud, obtinere potestatem & imperium. Hoc minime sequitur. Quod si vero vendere improprie & per analogiam sumatur, concedimus beneficia accipientem vendere, quodammodo libertatem, dum tenetur pro viribus laborare, ut retribuatur, sed hoc modo improprium quoque inferetur dominium & analogica potestas, cum tamen demonstranda erat potestas parentum, quæ est maxime propria.

6. Aliter ergo ita probari posse nobis videtur hoc modo: Quibuscumque natura onus procurandi liberos imposuit, iisdem potestatem quoque in liberos procurandos concessit. Atque parentibus natura imposuit onus procurandi liberos, iisdem potestatem quoque concessit. Major negari non potest, quia videtur implicare contradictionem alicui imponere curam & inspectionem sine potestate. Minor probatur ex experientia & nimia ista sollicitudine & solitudine, quam natura non homines solum sed omnia animalia docuit, adeo ut pullos foveant, nutriant ac defendant, ita ut non opus esse putemus quorundam commemoratione, cum solide id doceamur ab iis, quæ quotidie circa nos versantur. Unusquisque habet potestatem in id, quod ipsi est proprium. Jam vero liberi sunt caro & sanguis de ipsissima parentum carne & sanguine, Ergo quoque parentes in liberos habent potestatem: Minorem recte nonnulli innuit Iustus Paulus, quando vocat *liberos carnem patris nova anima auctam*; nec de ipsa aliquem dubitaturum credo, qui vel aliquantisper naturam rerum earumque generationem intelligit.

7. Ha-

7. Haftenus qvōd detur patria potestas, feqvitur in qvo confiftat. In tribus ergo confiftere dicimus: 1. In imperando, ita ut filius obedire teneatur parentibus: Aulus Gellius l. 2. Noctium Att. c. 7. refert aliquam fententiam ftatuentem, prorfus non effe parendum parentibus & innihilo, propterea, qvia qvando pater imperat, aut recte imperat aut inique: Si recte non qvia imperat parendum, fed qvoniam id fieri jus eft, faciendum eft; fi perperam, neqvāqvā fcilicet faciendum, qvōd fieri non oportet, Ergo nunqvā ipfi eft parendum: Sed facile & recte refpondet Gellius, dari tertium inter honefta & turpia, fcilicet qvæ in medio funt & Græcis μέσα & ἀδιάφορα dicuntur & in his effe patri obediendum dicit: qvibus nos adjungimus, nihil effe abfurdum eum imperare poffe honefta, licet enim per fe erant facienda, qvando tamen non fiunt, denuc funt imperanda. Media igitur & honefta imperare poffit pater, turpia neqvāqvā & ficut magiftratūs officium & imperium folūm ufq; ad aras fe extendit, ita etiam parentum: qvōmodo autem filius fe gerere debeat erga patrem turpia imperantem, bellè oftendit Gellius loco citato. *Ea qvæ obfequi non oportet, leniter ac verecundè, ac fine deteftatione nimia fineq; opprobriatione acerba reprehentionis declinanda fenfim & relinqvenda potius, qvam refpuenda:* Ad hæc turpia qvōq; refertur, id qvōd fit ad pernitiem patris: unde Aristoteles prohibet, ne patri febricitanti vinumq; petenti illud offerendo obediat filius. Præterea docent filium liberari ab obedientia per officium publicum, unde Taurus Philofophus ita pronuntiabat de hac re, ut in publicis locis præferretur magiftratus, non habita ratione juris domeftici, in privatis

vatis verò observaretur jus domesticum. Et laudatur Fabius Gurges, qui Consul obvium Patrem Proconsulem jusfit eqvo descendere, & peditem ad se venire, quem ipse laudavit pater, hortatus, ut pergeret autoritatem Consularem ita tueri. Plut. in Fab. Max. Si qui porro alii possunt ostendi modi non refragabimur:

8. Quia autem contumax sæpe juvenus non audit parentum imperium potestas patria consistit porro 2. in coercendo & 3. puniendo in delictis parvi momenti. Ita pater potest filium castigare imò & carcerare. Etsi enim privati carceres aliàs omnino sint prohibiti, adeo ut notam læsæ majestatis incurrat, qui secus fecerit, ut testantur leges: magni tamen nominis Jcti permittunt id parentibus ex ea ratione, quod hæc incarcerationio fiat, non ad custodiam sed ad morum filii emendationem: vid. Pascalis p. 3. de viribus patriæ potestatis c. 4. Reinh. König p. 1. theat. polit. c. 1. n. 124.

9. Quod si prisca quidem respiciamus tempora, patriam potestatem apud gentes quasdam ita ab omnibus terminis invenimus absolutam, ut licuerit parentibus liberos propria autoritate occidere, imò major fuerit hæc potestas in liberos quam in servos: Romanis id permisum erat à Romulo, ut supra enarrabat Halicarnasæus, non quidem, ut Rævardus existimat c. 3. ad ll. 12. tabl. per legem scriptam, sed consuetudine obtinuerat, quod idem etiã quo modo sequentibus temporibus fuerit retentum, idem refert Dionysius loco citato. *Hanc legem, ait, Prisci illi Reges omnium præstantissimam ducentes observârunt, Et sublato regno, quamprimum populo Romano visum est omnes patrios mores & leges unà cum ascitiis in foro palàm omni-*

B

bus

bus civibus proponere, ne jus publicum cum ipso magistratum do-
minatu intercideret, Decemviri, quibus à populo potestas data fue-
rat colligendarum & conscribendarum legum, eam inter ceteras
retulerunt, & extat in quarta illa, quæ in foro posita ita vocantur.
Etsi igitur nonnulli sint, qui hanc Romuli atrocitatem,
statim per subsequenter Numam Pompilium sublatam
existiment, verior tamen nobis videtur sententia Hali-
carnasæi, propterea quia historiæ subsequentium tem-
porum testantur, eam post Numam quoque fuisse obser-
vatam: cum enim junior Horatorum victor de Curia-
tiis obviam sororem occideret, proptereaque capitali esset
plectendus poena: Horatium patrem ita pronunciasse
commemorat Livius: Se judicare sororem jure cæ-
lam, aliàs privata potestate se fuisse animadver-
sum in filium. Quod si ergo privato jure potuit anim-
advertere, ergo tum temporis regnante Tullo Hosti-
lio, Numæ successore nono ejus imperii anno viguit,
potestas patria, qualem instituerat Romulus. Alias gen-
tes quod attinet, iisdem in usu fuisse hanc potestatem,
testantur Historici §. 2. relati & plures refert Bodinus 1.
de Republ. c. 3.

10. Sicut autem statim Romuli temporibus ho-
mines judicârunt hanc potestatem crudelem, & gravio-
rem, quam naturalis affectus & amor patiatur, ita poste-
rioribus seculis rigor hic & atrocitas ab Imperatoribus
per leges fuit sublata: ita videri potest ex l. 5. ff. lib. 48. tit.
9. ad leg. Pomp. de parricidis, ubi Divus Hadrianus fertur
cum in venatione filium suum quidam necaverat, qui
novercam adulterabat, in insulam eum deportasse,
quod

quod latronis magis, quam patris jure eum interfecerit. Nam patria potestas debet in pietate non in atrocitate consistere: Imò gravissima poena transgressoribus fuit, constituta in dicta lege Pompeja: ut si quis filii fata præparaverit, poena parricidii puniatur, & neq; gladio, neq; ignibus, neq; ulli alii solenni poenæ subjiciatur, sed in sutus culeo cum cane & gallo gallinaceo & vipera & simia in vicinum mare vel amnem projiciatur, quod poenæ genus etiamnum hodie retineri consuevit. Eandem quoque crudelitatem non agnoscebant Græcorum legislatores, Solon, Pittacus & Charondas, parentibus, teste iterum Halicarnasæo loco citato, permittentes, ut contumaces liberos domo expellerent, & exhæredarent, prætereaq; nihil.

II. Ita adempta fuit parentibus potestas vitæ & necis in liberos, sed non sine plurimis Bodini aliorumq; quorundam querimoniis. Ille enim i. de republ. c. 3. n. 22. ita: *Hæc omnia eò pertinent, ut planè intelligatur, jus vitæ & necis in liberos patribus pernicioso exemplo ademptum restitui oportere, alioqui nullus jam virtutibus, nullus imposterum honestati publicæ relinquetur locus* & n. 24. ait: *primam labem & patribus eripiendæ potestatis originem à magistratum ambitiosis decretis manavisse*: Pro astruenda autem sua opinione seqq. affert rationes. 1. *Juris gentium est patrem hac potestate pollere, Ita Hebræi, Celtæ, Persæ &c. & pleraq; gentes habuerunt.* 2. *Hoc jure, inquit, patriæ potestatis Romanam Rempublicam d'utissimè stetit, & ab interitu sæpius servatam fuisse constat, cum patres de rostris liberos seditiosas leges promulgantes dejicerent, ut quidam Cassius filium legem Agrariam ad tuenda populi commoda ferentem de comitio præcipitem spectante Populo Romano disturbavit,*

deinde familiari iudicio damnatum neci dedit. n. 22. 3. Nullam cognitionem suscipiunt magistratus, quod liberi parentum iussa contemnunt, quod aspernantur, quod irrident, neque iudicia constituuntur adversus filios aleatores ebriosos, &c. & ita male ponuntur fundamenta Rerumpublicarum, quibus ita positus quomodo ipsæ stabunt. n. 23. 4. Causam esse, ut tot litibus ac iudiciis impediuntur magistratus, quæ intercedere solent inter parentes ac liberos, inter fratres ac sorores, quæ omnes de jure antiquo facile dirimebantur.

12. Sed in hoc passu contra Bodinum insurgunt Konig p. 1. theatr. Pol. c. 1. Liebenthal 4. Exercit. Pol. q. 3. Arnifæus c. 5. de republica p. 97. Heiderus c. 1. system. Pol. p. 184. Cellarius l. 1. Pol. c. 4. §. 13. & Jctorum pluri-
mi, quibus & nos subscribimus: Varias autem rationes afferre solent quod 1. Vindicta privata omni jure sit prohibita 2. Patria potestas non debeat in atrocitate sed pietate consistere. 3. Liberos esse partes parentum seu aliquid ipsorum, neminem autem scire debere in propria membra: Nos dicimus illi nequaquam esse concedendam hanc potestatem, qui propter affectus illa bene uti eamque administrare non potest. Maximè enim in irrogandis poenis observanda est justitia, at verò sicut aliæ virtutes, ita & hæc cum affectibus stare non potest. Futurum enim esset, ut modò in excessu peccaret pater modo in defectu, & ea sæpè toleraret, quæ tolerare nefas, ad cujus probationem ipsis Bodini utemur verbis, quando tantam esse ait parentum in liberos pietatem, tantum amorem, ut nunquam iudicibus de filiorum capite statuere permittant, etiamsi ab illis lethalia vulnera accipiant, idque non ita pridem apud se contigisse, ut pater à filio, quem leviter castigare vellet, lethale vulnus acciperet. Pater metuens, ne filius à magistratu comprehensus

prehensus capite lueret, ad extremum usq; vitæ suspirium cohortari
non desit, ut fugâ salutis suæ consuleret. Ac paulo ante pergit, in a-
gro Tolosatun mater quædam omnes filii contumelias, verbera &
injurias perpeti maluit, quam accusare filium apud judicem, qui ad
extremum re turpissima commotus, quod scilicet filius in matris ci-
barium ventrem exonerâset, pecunia multatum relegavit, qui
cum provocâset ad curiam, iudices iniquè judicatum resciderunt,
hominem perditum vivum cremari iusserunt, matre miserrima que-
relis legum ac iudiciorum atrocitatem incusante & commiseratio-
nem iudicum necquicquam implorante. Hæc Bodinus, quæ
nos assumimus & dicimus, quod si ita est, ut parentes ex
nimio affectu non patiantur à magistratu tanta delicta
puniri, quanto minus ipsi potestatem necis & capitale
supplicium exercebunt, & ita liberi impunes ea perpe-
trabunt, quæ horrenda: & hoc modo male ponerentur
fundamenta rerum publicarum. Præterea, quod metuit
Bodinus, fore ut nunquam Parentes accusent liberos
metu severioris poenæ, iam tum prævisum fuit à legum-
latoribus & cautum, ut Patri sponte filium iudicis offe-
renti poena minorari debeat, ut testatur Pascalis p. 3. de
viribus patriæ potestatis c. 3. per totum. Hæc ita ex una
parte. Ex altera metuendum esset, ne nimius exoriatur
rigor, sæpeq; levi de causa pater liberos det internecio-
ni. Ita enim evenire solet, quando ab iis lædimur à qui-
bus beneficia expectabamus, ut maximè exacerbescamus
iusto dolore iram adaugente, ut loquitur Arnifæ-
us, indeq; modum vindictæ excedamus. Id quod anim-
advertibat Plato, qui servum delinquentem ipse casti-
gare noluit, sed Speusippo tradidit verberandum quia
ego, inquit, irascor plus faciam, quam oportet. Senec. 3. de ira

c. 12. unde rectè Liebenthal: *quo quis impensius amat, eò semel atq; iterum laesus odit gravius. Siquidem nihil nobis est gravius, quam laedi & injuria affici ab iis, à quibus beneficia promeriti eramus.* Præterea quibuscunq; Deus gladium non tradidit & potius aliis, illi jus vitæ & necis non habent, Sed parentibus Deus gladium nunquam, sed aliis tradidit: Ergo jus vitæ & necis non habent. Minor est bimembris: quoad prius dicimus, debere nobis ostendi locum, & quantumvis Bodinus in medium producat locum Deut. c. 21. v. 18. supra citatum hoc modo: *lege Divina tributa est parentibus potestas filios erga se rebelles lapidibus obruendi, modo id fiat præsentem magistratu, cui nulla ejus rei cognitio aut jurisdicctio datur, sed ideo decretum est, ne pater iracundia percitus latenter occidat filium, quia pœnarum omnium fructus maximus pertinet ad exemplum.* Respondem⁹. Videri hanc explicationem textui violentam, nam Deus jubet parentes, filios accusare coram populo, accusans autem non est iudex. Deinde quid opus esset deducere filios ad portam iudicii & seniores urbis, cur non sufficeret convocare aliàs turbam hominum, si ideo solum filius eò erat deducendus, ut innotesceret pœna ad exemplum. Posterius minoris membrum probamus ex Rom. 13, ubi Deus magistratui gladium assignat.

13. Ad priorem rationem arguit Bodinus 1. Tantum esse parentum erga filios affectum, ut non possint iniquè cum illis agere vel contra justitiam. 2. Nullum unquam dari exemplum, ubi pater sua potestate fuerit abusus. 3. Demus, inquit, extitisse non neminem iniquè hac potestate utentem, an propterea bonus legislator legis optimæ rogationem deserat, si quis quid contra legem

gem aliquando peccaturus est. Sed respondemus ad 1. Fa-
tendo, magnum quidem esse affectum parentum in libe-
ros & propterea parentes nimis indulgere posse liberis :
Nihilominus tamen fieri potest, ut affectus non solum,
quandoq; cesset, quod testantur exempla parentum vel
ipso liberis interficientium, vel solum caedes ipsorum ir-
retorto oculo spectantium, sed etiam ut in maximū furo-
rē degeneret; quando ut supra diximus à filiis læduntur,
ad 2. falsum est non dari exempla: legatur Plutarchus in
Cicerone, qui refert de Deiotaro, eum omnes filios inter-
necioni dedisse, ne impedimento essent illi uni, quem ad
imperium delegerat, quæ conjectura an sufficiens causa
fuerit, dubitamus sanè: Item l. 1. ff. tit. 2. de origine juris
§. 24. refertur, quomodo Virginius interfecerit filiam,
non sanè sat gravi de causa: De Machæo commemorat,
Justinus l. 18. eum filium suum levi de causa in crucem
egisse: ut alia taceamus exempla. ad 3. respondemus. Ne-
quaquam ferendam legem, quæ plus incommodi, quam
utilitatis habeat, ut hîc sese res habet 2. legem cum in-
commodo esse tolerandam, si alia via vel ratio dari non
potest, quod verò hîc non est. 3. legem posse perferri, si
aliquid incommodi, non verò injusti secum afferat, ut
iterum hîc fit.

14. Restat jam ut ad argumenta Bodini principa-
lia respondeamus: Dicimus ergo ad 1. negando, potesta-
tem hanc esse juris gentium, quia ad hoc requiritur, ut
ab omnibus gentibus observetur. Jam verò supra di-
ctum fuit, Græci hanc potestatem non agnoverunt.
Neq; id de Hebræis demonstrari potest: quod autē apud
multas fuerit, nihil concludit, quia multitudo errantium
non

non parit errori patrociniū. ad 2. Negamm⁹ hanc consequentiam: Quodcunq; vergit ad salutem reipublicæ, illud statim licitum est: damus instantiam: occidere tyrannum vergit ad emolumentum reipublicæ: Ergo est occidendus? Negatur. Deinde probet Bodinus, interfectionem Flamini conservasse Rempublicam Romanam, sufficiebat de rostris rapuisse, licet non occidisset. ad 3. N. consequentia: magistratus hujus rei cognitionem non suscipit, Ergo cuilibet alii licitum est irrogare poenam: datur enim tertium, debet scilicet accusare, secundum præceptum Divinum supra citatum. ad 4. Egrege respondet Liebenthal: Bodinum in hoc argumento imitari malos medicos, qui sentinam humoris gravantis ab uno membro rejiciunt in alterum & gloriantur interim, quod à morbo agrotum liberârunt. Sic Bodinus liberat curas litibus, sed iisdem replet familias, dum parentibus domum remittit expediendas, quas tot Viri prudentes conjuncto consilio expedire sæpe nesciverunt, & si jus est eo modo litium segetem demetere, cur non duella antiquorum & Saxonum Faustrecht postliminiò redire jubemus. Quibus nos addimus, fore ut sæpè iniquè & inæqualiter decernantur litès & causæ fratrum, cum sæpè & ut plurimum parentes uni liberorum magis favcant, quam reliquis: Melius itaq; magistratui relinquatur hæc res, penes quem hoc periculum non datur.

15. Unicum, anteqvam hinc abeamus, lubet quærere, an parentum potestas usq; ad matrimonium liberorum: quæ quidè quæstio intelligi potest, 1. ratione exercitii, an pater possit imperare filio ut jam uxorem ducat: Affirmat Gellius, & objectum hujus imperii inter *μείρα* refert, in quibus obedire patri teneatur filius; 2. ratione
speci-

specificationis, an possit imperare ut hanc vel illam filius ducat: Nos negamus: An verò impedire possit pater matrimonium filii, iterum alia est quæstio, seu an consensus parentum requiratur ad matrimonium: Nonnulli dicunt requiri de honestate, non verò de necessitate: Nos dicimus requiri de necessitate, ita ut disensus parentum dissolvat matrimonium, hoc præsupposito, quod sui disensus sufficientem possint reddere causam. Neq; verò valet consequentia: Qui potest impedire, potest quoq; constituere, quia sicut ut alius effectus producat, requiruntur plures causæ conjunctim, ut verò impediatur, unicæ absentia sufficit, ita ad contrahendum matrimonium, plurimum requiritur consensus, unicus verò absentia illud impedire potest.

16. Sequitur nunc, quamdiu vigorem suum hæc patria potestas obtineat: Non enim semper in ea manere filii, sed exire dicuntur aliquando: Quando autem exeant, varii fuerunt constituti termini. De Græcis refert Dionysius l. supra c. *Qui Græcas rerum publicarum formas constituerunt, quoddam tempus admodum breve statuerunt patriæ potestatis in liberos, alii quidem donec tertium pubertatis annum explevisent, alii verò quamdiu calibes mansissent, alii donec eorum nomen inter viros, & eos qui ad Magistratus gerendos sunt idonei, publicè relatum esset.* Numæ Pompilii lex erat: *Si pater permiserit filio uxorem ducere, patri post hæc nullum jus esto vendendi filium.* Et hic quidem mos, ut per matrimonium exeant, etiam apud Germanos videtur obtinuisse, ut nonnulli propterea matrimonium inire à nobis putent dici *freyen* / quod per id liberi fiant à potestate patria liberi. Facile autem id constat de filiabus, quæ

C

qvan-

quando enim Viro nubunt, sub eius potestate veniunt. Verum quia liberos potestate patria etiam exire putamus, etiam si nunquam matrimonium ineant, dicimus: Tamdiu esse eos in potestate patris, donec cessent à parentibus procurari. Distincte hæc proponit Hugo Grotius l. 2. de jure B. & P. c. 5. ubi tria distingvit tempora in liberis. *Primum vocat imperfecti iudicii, in quo omnes liberorum actiones sub dominio parentum sint. Cum enim æquum sit ut qui ob iudicii imbecillitatem semet ipsos regere nequeunt, ab aliis regantur, naturâ regimen illud parentibus merito desertur: Secundum tempus vocat perfecti iudicii, ita tamen ut liberi adhuc sint pars familiæ parentum: in quo cum primis quoad illas actiones, quæ ad familiæ paternæ aut maternæ statum aliquid momenti habet; parentum imperio liberi subsunt. Tertium vocat tempus, quo ex familia parentum liberi excesserunt.*

17. Ubi tamen monemus, longè aliud esse exire è potestate & exire è cultu & reverentia erga parentes: Illud dicimus hoc verò minimè: Cultum enim & reverentiam observare debent, quamdiu vivunt & ex ea nunquam exeunt. Colunt autem parentes vel 1. *Negative, eos non offendendo, cujus quidem debiti transgressio ab omnibus semper habita fuit pro scelere gravissimo, unde Venusinus scelestum hominem delineaturus, ait:*

*Illum & parentis crediderim sui
fregisse cervicem.*

Et Solon non putavit tantum scelus dari posse: Atheniensibus enim leges conscribens, & interrogatus, quidni & parricidis? *Neminem, inquit, tam detestabilem credo, qui id perpetraturus sit.* Ingravescens verò delictis

Crus poena acerrima fuit constituta, ea scilicet quam supra
retulimus ex lege Pompeja. 2. Positivè, qui cultus in quo
consistat fusè exponit Heiderus c. 1. System. Pol. p. 188.
scilicet 1. in Amore sincero 2. In Sermone, honorificè de iis
sentiendo 3. In Opere præfertim si ad senectutem deveni-
ant, illos alendo: quod quidem ita necessarium putat
Aristoteles, ut in annonæ caritate parentibus potius,
quàm sibi de victu debeant prospicere filii: Ita enim ait:
*Parentibus autem præcipuè alimenta suppeditanda videntur, ut-
pote cum debeamus, cumq; illis, qui in causa sunt ut simus, honestius
sit quam nobis ipsis in his opem ferre.* Quò pertinet honor &
obsequium. Ita enim eodem loco pergit Philosophus:
Honor quoq; parentibus quemadmodum Diis exhi-
bendus est. 4. In patientia: Sed quid opus, singula singula-
tim recensere, cum filii parentibus debeant omnia, quæ
ipsis grata accidere possunt:

18. Cum discrimine tamen liberos debere paren-
tibus beneficia docent Politicorum pleriq; patri scilicet
majora, matri minora. Ita Cellarius l. c. §. 28. in eadem
sententiam citans Giphanium, qui alium dicit honorem
patri, alium matri deberi, patri majorem, minorem ma-
tri. Colligunt verò id multi ex 9. Eth. 2. ubi Philosophus
ait: *Honor quoq; parentibus, quemadmodum Diis exhibendus est,
non omnis tamen parentibus, neq; idem patri & matri, neq; is qui
convenit sapienti aut duci, sed paternus & simili modo maternus.*
Hanc igitur honoris diversitatem consistere putant in
quantitate, quod scilicet ideò non iidem sint, quia patris
debeat esse major, matris minor: Nihilominus tamen ut
verum fateamur hæc ex mente Philosophi nequaquam
colligi posse dicimus; audiamus paraphrasin Eustratii
in

3084.
in hunc locum : Non tamen ait, omnis honor patri est tribuendus
neq; idem patri & matri : Patrem enim sequi in balneum & abster-
gere, reliquaq; ei prestare, quæ in lavando solent & decorum & ho-
nestum est, matri idem facere, indecorum est minusq; honestum.
Quod si igitur Eustratio credimus, Aristoteles loquitur
de arietate & diversitate honoris specifica, non verò ea,
quæ est secundum majus & minus : Imò credimus pro-
pter antecedentia : Non omnia igitur omnibus esse tribuenda,
neq; patri omnia, quemadmodum neq; Jovi omnia sacrificantur, ob-
scurum minimè est. Quia verò alia parentibus & Patribus & so-
dalibus & benè meritis reddenda sunt, singulis propria & accommo-
data sunt tribuenda : Ubi sanè non ait : hisce diversis hono-
res quoq; diversos & quidem in eo, esse tribuendos, ut
alter sit major, alius minor, sed quod diversi exhiberi de-
beant secundum speciem & cuilibet horum talis, qualis
ipsi est conveniens : Rem ipsam quod spectat dicimus,
illi parentum majora vicissim beneficia deberi, qui ma-
jora contulit. Si ergo pater majora contulit, omnino
quoq; majora meretur :

19. Cum primis de obsequio dicit Cellarius loco citatò
§. 29. parentibus contraria imperantibus filios debere
morem gerere patri : *Ut si pater jubeat filium ut in forum abeat
ibidemq; pisciculos emat, mater autem in mandatis illi det, ne pedem
extra domum ponat, optimè filium suis rebus consulere si patri mo-
rem gerat : Quod quidem ideo rectè dicit, vel quia patris
potestas est major, vel quia licet patri & matri æqualis
sit, ex alio tamen principio matris potestas limitatur,
quæ scilicet ut uxor patri tanquam marito subjecta est.
Sed hæc de potestate patria.*

Deo sit gloria!

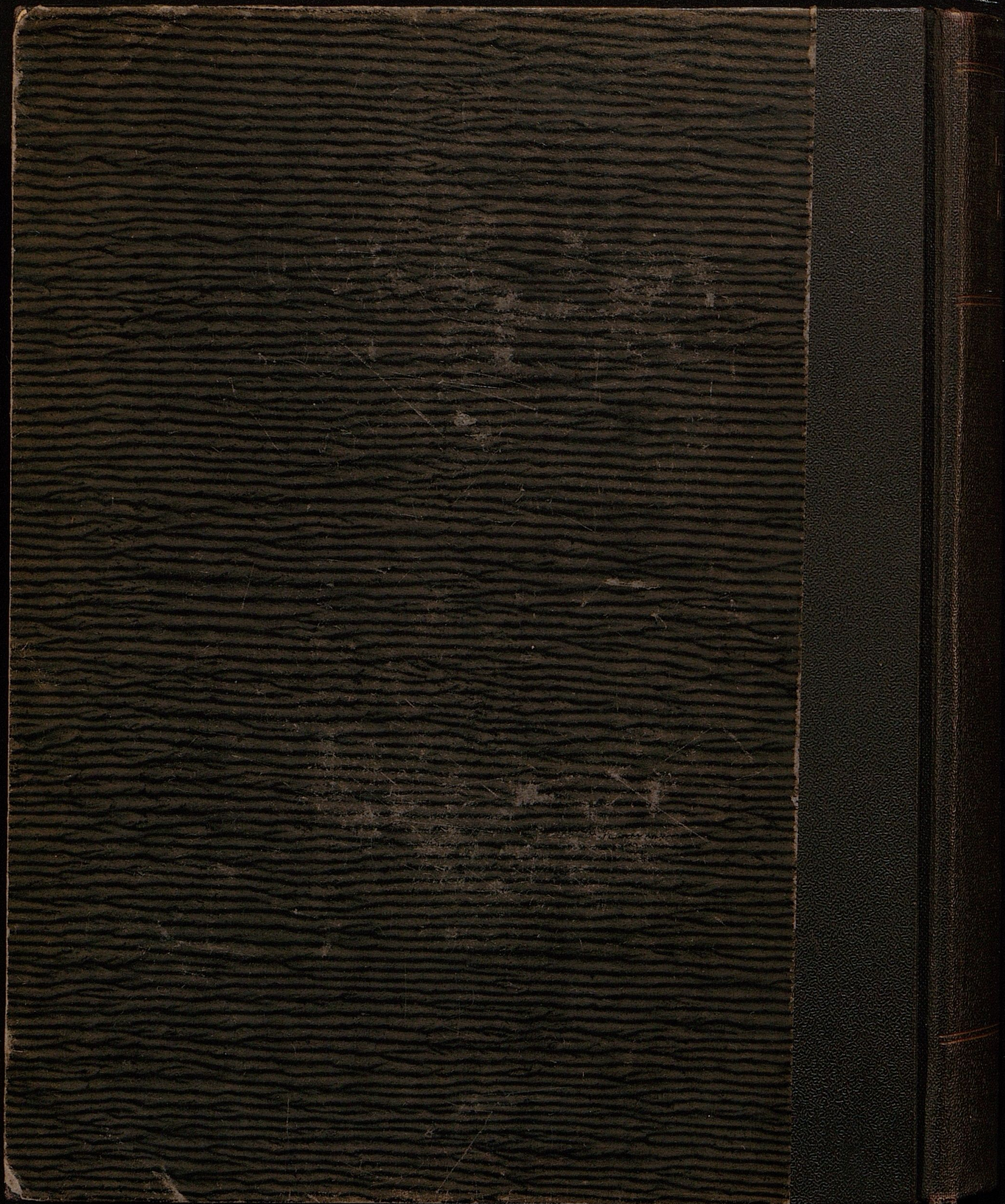

X2615901

VD 77

11840.

1656, 10

282

Mb

Q. D. B. V.
Disertatio Politica
De

POTESTATE PATRIA,

Quam
Permisu Superiorum
Præsides

M. GOTTFRIDO ZAPFFIO

Thuringo
publicæ ventilationi
exponit

MARTINUS Siebenhaar

Vratisl. Silesius
ad diem 21. Maji
Anno 1656,
H. L. Q. C.

LIPSIAE
Typis RITZSCHIANIS.
10.

H. M. Luffmann

P

